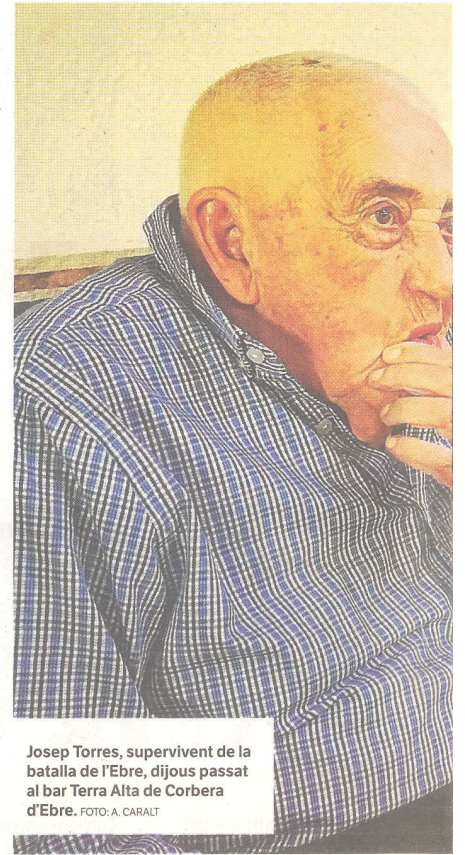

El testimoni. Veïns de Corbera d'Ebre que van patir la batalla de l'Ebre i la postguerra expliquen com viuen el conflicte català

«No en sabem de política, només volem pau i que parlin»

Josep Torres, supervivent de la batalla de l'Ebre, dijous passat al bar Terra Alta de Corbera d'Ebre. FOTO: A. CARALT

ANDREU CARALT
CORBERA D'EBRE

Assegut al bar Terra Alta, un clàssic de Corbera d'Ebre, Josep Torres, nascut el 1927, fulleja les pàgines del *Diari*. En portada, l'anunci de Rajoy advertint Puigdemont que disposa de cinc dies per aclarir si va proclamar la independència de Catalunya en la confusa compareixença al Parlament. És dijous, 12 d'octubre, dia del Pilar, i a la televisió del bar s'emet la multitudinària ofrena de flors a la Pilàrica per Aragón Televisión. Mentre pren una infusió rep la inesperada visita del periodista.

Torres és prou conegut a Corbera, és tot un supervivent de la batalla de l'Ebre. La seva vivència ha quedat recollida a l'audiovisual on parlen veïns del poble que tanca la visita pel Centre d'Interpretació 115 Dies, vist per milers i milers de persones. Una televisió alemanya, afegeix, el va entrevistar fa uns anys per constatar que la Legió Cóndor, entre ells el capità Werner Mölders –encara honorat en algun indret del país germànic– havia metrallat la població civil durant la batalla de l'Ebre. Ell en va ser víctima, de metrallaments de l'aviació i de tres bombardejos aeris al poble. La família s'amagà durant setmanes, malvivint i pidolant menjar als soldats. «Els records són dolents, però no mos van matar».

Admet la preocupació per la situació a Catalunya, com la resta de veïns d'edat avançada entrevistats en aquest reportatge. «Hi ha dues parts en conflicte, parlen de negociar, però què volen negociar, si uns diuen 'Sí' i els altres 'No?', pregunta.

Les coses, diu, han anat molt lluny, tant que li recorden els fets d'octubre de 1934 quan l'Estat va empresonar el president Companys i el seu govern per haver proclamat l'Estat Català dins la República Federal Espanyola. «Hi ha perill, com el 34. Els de Madrid ho poden utilitzar tot contra Catalunya i aquí no tenim cap 'agarrador', on ens podem 'agarrar?' lamenta mentre recorda l'amenança del «pocavergonya» portaveu del PP, Pablo Casado, quan va comparar el destí de Puigdemont amb el de Companys.

«He llegit història i veig que Catalunya ha patit diversos conflictes, la Guerra dels Segadors, la Setmana Tràgica, la guerra del 36... i què s'ha lograt?, res», sentència. «Jo no sóc catalanista, he estat pagès i em considero un treballador. Si no t' aixequés a les set del matí per anar a treballar, ningú et donarà res. La independència? En qüestió de calés no ho veig clar, quines garanties tenim que anirem millor? Formar una nació val molts quartos». I acaba, «del que he viscut puc dir que els que manen, uns i altres, sempre han abusat del poder, sempre».

«NO M'AGRADA EL QUE ESTÀ PASSANT, NI PER UNA BANDA NI PER L'ALTRA»

Anita Montaña

Neguit. Nascuda l'any que va acabar la Guerra Civil, va viure la seva infantesa entre les runes del seu poble. Avui viu l'actualitat amb preocupació.

Anita Montaña, a casa seva. A. CARALT

De petita, Anita Montaña (1939) jugava amb les seves amigues entre les runes del nucli antic de Corbera d'Ebre, avui el Poble Vell. «Menjàvem pa florit i xocolata, agafàvem pedres i fèiem casetes i focs on simulàvem que hi cuinàvem amb els estris de la cuina que agafàvem de casa... no sé com no ens van fer mal», recorda. De la seva infantesa guarda un record rialler però prega que «allò –la Guerra Civil– no torno mai més».

Avui viu l'actualitat catalana amb neguit. S'indigna amb les «garrotades» repartides pels antia-valots l'1 d'octubre i s'entristeix quan pensa que potser hauria de necessitar un passaport per desplaçar-se a Logronyo, on viu la seva filla, que també pateix la pressió del 'procés'. «No m'agrada gens els que està passant, ni per una banda ni per l'altra. Uns per desobeir i els altres per no voler entendre's. Jo no hi entenc de política i no tinc la solució, només demano pau i que parlin».

Creu que el Govern de la Generalitat ha anat tan lluny amb la convocatòria i celebració del referèndum perquè així la seva veu podia ser escoltada, i tot i considerar el referèndum com no vàlid, defensa que si no s'hagués celebrat «ara no s'estaria parlant del conflicte». Sobre el futur, no pot fer vaticinis. «Visc sola, i de moment estic tranquil·la, però parlo molt amb la meua filla».